

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

BEZPEČNOSTNÍ ČINNOST

Služba cizinecké policie

Tato studijní opora je spolufinancována Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Na vzniku této studijní opory se podíleli: **Jiří Lehký**

Studijní oporu zajišťuje: **Střední odborná škola ochrany osob a majetku s.r.o.**

Karviná 2011

Seznam použitých značek, symbolů a zkratk	1
1 SLUŽBA CIZINECKÉ POLICIE	4
1.1 Organizace služby cizinecké policie a její řízení	5
1.2 Úkoly základních útvarů služby cizinecké policie.....	6
Kontrolní otázky	9
1.3 Cestovní doklady občanů České republiky a občanů EU.....	9
Kontrolní otázky	17
1.4 Cestovní doklady cizinců	17
Kontrolní otázky	19
1.5 Pobyť cizinců na území ČR	19
Kontrolní otázky	26
1.6 Azyl a dočasná ochrana	26
Kontrolní otázky	31
Kontrolní otázky	33
1.7 Právo Evropské unie a schengenské acquis (schengenské právo)	33
Kontrolní otázky	40
Kontrolní otázky	46
Literatura	47

Seznam použitých značek, symbolů a zkratek

	Průvodce studiem, kapitolou
	Průvodce kapitolou, textem, podnět
	Shrnutí
	Výstupy z učení
	Čas potřebný ke studiu
	Kontrolní otázka
	Samostatný úkol
	Test a otázka
	Řešení a odpovědi, návody
	Korespondenční úkoly
	Zapamatujte si
	Řešený příklad
	Definice
	Úkol k zamyšlení
	Část pro zájemce
	Další zdroje

VÝSTUPY Z UČENÍ

Po prostudování textu a vypracování úkolů v rámci studijní opory

Budete umět:	<i>Budete umět</i>
<ul style="list-style-type: none">✓ Orientovat se v základních oblastech bezpečnostní činnosti✓ Vysvětlit základní principy fungování vybraných bezpečnostních sborů✓ Rozlišit úkoly, oprávnění a povinnosti jednotlivých bezpečnostních sborů✓ Popsat úkoly jednotlivých bezpečnostních sborů a cizinecké policie✓ Orientovat se v jednotlivých pojmech evropského práva✓ Orientovat se v schengenské problematice✓ Orientovat se v IZS	
Získáte:	<i>Získáte</i>
Základní znalosti v oblasti činnosti PČR, Obecní policie, Vězeňské služby a dalších bezpečnostních sborů. Základní znalosti o Evropské unii a Schengenského acqui z hlediska bezpečnostní činnosti.	
Budete schopni:	<i>Budete schopni</i>
<ul style="list-style-type: none">-Orientovat se v základních právních dokumentech vztahujících se k bezpečnostní činnosti- Aplikovat získané vědomosti v praxi	

ČAS POTŘEBNÝ KE STUDIU

- ✓ 60 hodin studium textu
- ✓ 20 hodin práce při vyhledávání a doplňování látky v rámci bezpečnostní činnosti

- ✓ Oporu si lze průběžně doplňovat na základě studia doporučené literatury a vlastních zkušeností a tak si vytvořit vlastní studijní materiál, který vám bude vyhovovat v přípravě, zejména pak k maturitní zkoušce

Postup při studiu

- ✓ Vysvětlení činnosti bezpečnostních sborů, evropské integrace a schengenského acquis
- ✓ Nenajdete zde znění jednotlivých zákonů ve formě sbírky zákonů, vztahujících se k činnosti bezpečnostních sborů

Co zde najdete

Co zde nenajdete

Otázky k textu mají kontrolní funkci vzhledem k pochopení textu.
Konkrétní úkoly budou zadávány jednotlivými vyučujícími

*Otázky textu
Úkoly*

1 SLUŽBA CIZINECKÉ POLICIE

VÝSTUPY Z UČENÍ

Po prostudování textu této kapitoly

Budete umět:

Budete umět

- ✓ Vysvětlit postavení, organizační strukturu a činnost cizinecké policie
- ✓ Úkoly základních útvarů cizinecké policie
- ✓ Cestovní doklady občanů ČR a občanů Evropské unie
- ✓ Cestovní doklady cizinců

Získáte:

Získáte

- ✓ Základní přehled o pobytu cizinců na území ČR
- ✓ Základní přehled o azylu a dočasné ochraně

Budete schopni:

Budete schopni

- ✓ Orientovat se v základech práva Evropské unie a schengenského *acquis* a v otázkách mezinárodního terorismu

ČAS POTŘEBNÝ KE STUDIU

10 + 2 hodiny k samostudiu

KLÍČOVÁ SLOVA

Cestovní doklady, pobyt cizinců, azyl, dočasná ochrana, Evropské právo, Schengen, Mezinárodní terorismus

PRŮVODCE KAPITOLOU

Služba cizinecké policie

XI. Služba cizinecké policie

11.1. Organizace služby cizinecké policie a její řízení

11.2. Úkoly základních útvarů služby cizinecké policie

11.3. Cestovní doklady občanů České republiky a občanů EU

11.4. Cestovní doklady cizinců

11.5. Pobyť cizinců na území ČR

11.6. Azyl a dočasná ochrana

11.7. Právo Evropské unie a schengenské acquis a mezinárodní terorismus

1.1 Organizace služby cizinecké policie a její řízení

Policejní prezidium

Ředitelství služby cizinecké policie

Krajská ředitelství PČR

Odbor cizinecké policie Krajského ředitelství

- ✓ Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort.
- ✓ Oddělení dokladů a specializovaných činností.
- ✓ Oddělení dokumentace.
- ✓ Oddělení pobytových agend.

1.2 Úkoly základních útvarů služby cizinecké policie

Cizinecká policie

Služba cizinecké policie je specializovaná složka, která se zabývá odhalováním nelegální migrace a pátrá po cizích státních příslušnících, kteří se zdržují na území České republiky v rozporu se zákonem. Policisté služby cizinecké policie provádí pobytové kontroly a zajišťují zejména ochranu vnější schengenské hranice.

Policisté služby cizinecké policie provádějí zejména ochranu vnější schengenské hranice a to na mezinárodních letištích ČR, kterými jsou:

- ✓ Praha-Ruzyně
- ✓ Pardubice
- ✓ Karlovy Vary
- ✓ Brno
- ✓ Ostrava-Mošnov

Všechna letiště jsou řízena přímo Ředitelstvím služby cizinecké policie.

Úkoly jednotlivých oddělení Odboru služby cizinecké policie Krajských ředitelství.

Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort:

- ✓ plní úkoly v oblasti správního a přestupkového řízení,
- ✓ ve vymezeném rozsahu plní úkoly v trestním řízení,

- ✓ rozhoduje o zajištění osob a jejich umístění do policejních cel nebo zařízení pro zajištění cizinců,
- ✓ rozhoduje o správním vyhoštění,
- ✓ provádí schengenské vnitrostátní pátrání, eskortní činnost ve stanoveném rozsahu,
- ✓ provádí úkony spojené se zjišťováním totožnosti cizinců,
- ✓ provádí kontrolu ubytovatelů a plnění jejich povinností,
- ✓ provádí příhraniční pronásledování a zajišťuje společný výkon služby s policejními orgány sousedních států,
- ✓ provádí pobytovou kontrolu zaměřenou zejména na pátrání po osobách neoprávněně pobývajících na území České republiky.

Oddělení dokladů a specializovaných činností:

- ✓ zabezpečuje provoz a údržbu speciální techniky (Schengenbus, termovce),
- ✓ odhaluje padělané a pozměněné doklady,
- ✓ zpracovává odborná vyjádření o posouzení pravosti dokladů,
- ✓ provádí úkony spojené se zjišťováním a prověřováním totožnosti cizinců a pravosti dokladů,
- ✓ zpracovává posouzení pravosti dokladů a listin,
- ✓ organizuje školení a výcvik specialistů a dalších policistů i orgánů státní správy a samosprávy.

Oddělení dokumentace

- ✓ analyzuje, monitoruje, vyhodnocuje informace o nových a neznámých metodách a trendech, zejména v oblasti nelegální migrace nebo v souvislosti s pácháním trestné činnosti,
- ✓ opatřuje, shromažďuje, dokumentuje a následně vyhodnocuje poznatky při podezření z příhraniční trestné činnosti a trestné činnosti cizinců na území České republiky,
- ✓ spolupracuje s operativními složkami ÚOOZ, SKPV, NPC SKPV, zpravodajských služeb, Celní správy České republiky,
- ✓ vyhledává a odhaluje trestné činy a jejich pachatele, zejména v souvislosti s organizováním nebo umožněním nedovoleného překračování státních hranic či napomáhání k němu nebo napomáhání s přepravou přes území ČR po nedovoleném překročení státních hranic a napomáháním k neoprávněnému pobytu,
- ✓ podílí se na spolupráci s operativními složkami ozbrojených sborů ochrany státních hranic sousedních států, zejména v oblasti výměny poznatků při odhalování příhraniční a příhraniční trestné činnosti.

Oddělení pobytových agend

- ✓ provádí pobytovou kontrolu zaměřenou zejména na pátrání po osobách neoprávněně pobývajících na území České republiky,
- ✓ při plnění úkolů podle zákona zjišťuje skutečnosti, zda se cizinec nedopustil obcházení zákona s cílem získat oprávnění k pobytu,
- ✓ realizuje požadavky odboru azylové a migrační politiky MV v souvislosti s dožádáním v řízení o pobytech,

- ✓ rozhoduje o hrazení nákladů spojených s pobytem zajištěného cizince na území a jeho vycestování z území, je-li cizinec zajištěn podle právního předpisu a vymáhá jejich úhradu,
- ✓ uděluje výjezdní příkazy, rozhoduje o zrušení platnosti krátkodobého víza,
- ✓ rozhoduje o prodloužení doby platnosti a doby pobytu na krátkodobé vízum,
- ✓ rozhoduje o prodloužení a ukončení přechodného pobytu na území, k němuž se vízum nevyžaduje.

✓ **KONTROLNÍ OTÁZKY**

Kontrolní otázky

1. Jaká je v současné době organizační struktura služby cizinecké policie
2. Uveďte organizační strukturu Odboru služby cizinecké policie Krajského ředitelství PČR
3. Vyjmenujte úkoly jednotlivých oddělení služby cizinecké policie

1.3 Cestovní doklady občanů České republiky a občanů EU

Právní úprava

Zákon číslo 329/1999 Sb. o cestovních dokladech

Cestovní doklad je veřejná listina opravňující občana k překračování státních hranic České republiky přes hraniční přechod, nestanoví-li jinak mezinárodní smlouva, jíž je Česká republika vázána. Cestovním dokladem občan prokazuje své jméno, popřípadě jména,

příjmení, rodné číslo, podobu, státní občanství České republiky a další údaje zapsané nebo zpracované v cestovním dokladu podle zákona.

Druhy cestovních dokladů

- a. cestovní pas,
- b. diplomatický pas,
- c. služební pas,
- d. cestovní průkaz,
- e. náhradní cestovní doklad Evropské unie,
- f. jiný cestovní doklad na základě mezinárodní smlouvy (např. průkaz k překračování státních hranic, občanský průkaz)

Cestovní pas

(1) Cestovní pas vydá občanovi obecní úřad obce s rozšířenou působností a v hlavním městě Praze úřad městské části určený Statutem hlavního města Prahy, příslušný podle místa jeho trvalého pobytu.

(2) Nemá-li občan trvalý pobyt na území, vydá cestovní pas obecní úřad obce s rozšířenou působností příslušný podle místa jeho posledního trvalého pobytu v České republice. Pokud občan neměl trvalý pobyt v České republice nebo pokud jej nelze zjistit, vydá cestovní pas Magistrát města Brna.

Diplomatický pas

Diplomatický pas vydá Ministerstvo zahraničních věcí:

- a. prezidentu republiky,
- b. poslanci a senátorovi,
- c. členovi vlády,
- d. soudci Ústavního soudu, předsedovi Nejvyššího soudu, předsedovi Nejvyššího správního soudu,
- e. prezidentu Nejvyššího kontrolního úřadu,
- f. manželu prezidenta republiky, manželu předsedy Poslanecké sněmovny a manželu předsedy Senátu, manželu člena vlády, manželu předsedy Ústavního soudu, manželu předsedy Nejvyššího soudu, manželu předsedy Nejvyššího správního soudu,
- g. diplomatickému pracovníku Ministerstva zahraničních věcí, manželu a nezaopatřenému dítěti diplomatického pracovníka pracujícího na zastupitelském úřadě, pokud s ním žijí ve společné domácnosti v místě působení.

Jiným osobám, u nichž to odpovídá mezinárodním zvyklostem, může být diplomatický pas vydán se souhlasem ministra zahraničních věcí.

Služební pas

Služební pas vydá Ministerstvo zahraničních věcí:

- a. nejvyššímu státnímu zástupci, náměstkovi ministra, místopředsedovi Nejvyššího soudu, náměstkovi nejvyššího státního zástupce, viceprezidentovi Nejvyššího kontrolního úřadu, vedoucímu Úřadu vlády, vedoucímu Kanceláře prezidenta republiky, vedoucímu Kanceláře Poslanecké sněmovny a vedoucímu Kanceláře Senátu,
- b. zaměstnanci Ministerstva zahraničních věcí k cestám při plnění pracovních úkolů v zahraničí, není-li držitelem diplomatického pasu,
- c. zaměstnanci zastupitelského úřadu, pokud není držitelem diplomatického pasu, a jeho manželu a nezaopatřenému dítěti, pokud s ním žijí ve společné domácnosti v místě působení.

Jiným osobám, než uvedeným v odstavci 1, může být služební pas vydán se souhlasem ministra zahraničních věcí na základě žádosti potvrzené vedoucím Kanceláře prezidenta republiky, vedoucím Kanceláře Poslanecké sněmovny, vedoucím Kanceláře Senátu, předsedou Nejvyššího soudu, předsedou Nejvyššího správního soudu, ministrem anebo vedoucím jiného ústředního orgánu státní správy, pokud cestují do zahraničí v záležitostech České republiky.

Služební pas lze použít pouze ke služební cestě do zahraničí; po jejím skončení je držitel služebního pasu povinen jej bezodkladně odevzdat orgánu, který o vydání tohoto pasu požádal.

Cestovní průkaz

Občanovi, který nemá jiný cestovní doklad, lze v odůvodněných případech, například při ztrátě cestovního dokladu v zahraničí, vydat cestovní průkaz k jednotlivé cestě s územní a časovou platností omezenou účelem cesty. Cestovní průkaz vydá zastupitelský úřad. Cestovní průkaz lze vydat na dobu platnosti nejvýše 6 měsíců.

Zastupitelský úřad je oprávněn za účelem vydání cestovního průkazu požádat ministerstvo nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností příslušný k vydání cestovního dokladu o potvrzení správnosti či upřesnění údajů uváděných na žádosti o vydání cestovního průkazu nebo o sdělení doplňujících údajů, pokud občan nemůže příslušnými doklady prokázat pravdivost těchto údajů.

Náhradní cestovní doklad Evropské unie

Zastupitelský úřad je oprávněn za účelem vydání zmocnění k vydání náhradního cestovního dokladu Evropské unie požádat ministerstvo nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností příslušný k vydání cestovního dokladu o potvrzení správnosti či upřesnění údajů uváděných na žádosti o vydání náhradního cestovního dokladu Evropské unie.

Jiný cestovní doklad na základě mezinárodní smlouvy

Jiný cestovní doklad na základě mezinárodní smlouvy vydá občanovi obecní úřad obce s rozšířenou působností příslušný podle místa jeho trvalého pobytu.

Neplatnost cestovního dokladu

Platnost cestovního dokladu skončí:

- a. uplynutím doby v něm vyznačené,
- b. ohlášením jeho ztráty nebo odcizení,

- c. uplynutím doby 3 měsíců ode dne změny příjmení občana, pokud k ní došlo v souvislosti s uzavřením manželství občana,
- d. pozbytím státního občanství, úmrtím nebo nabytím právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení držitele cestovního dokladu (dále jen "držitel") za mrtvého.

Cestovní doklad se může stát neplatným v případě, že orgán příslušný k vydání cestovního dokladu rozhodne o skončení jeho platnosti, jestliže:

- a. je poškozen tak, že zápisy v něm uvedené jsou nečitelné nebo je porušena jeho celistvost,
- b. obsahuje nesprávné údaje nebo neoprávněně provedené změny, s výjimkou nesprávného údaje o aktuálním příjmení občana, pokud ke změně příjmení došlo v souvislosti s uzavřením manželství občana, nebo
- c. jeho držitel podstatně změnil svou podobu

Jestliže cestovní doklad občana obsahuje nesprávný údaj o jeho aktuálním příjmení, a to vzhledem k jeho změně, pokud k ní došlo v souvislosti s uzavřením manželství občana, nerozhoduje orgán příslušný k vydání cestovního dokladu o skončení jeho platnosti; u tohoto cestovního dokladu se po dobu 3 měsíců ode dne uzavření manželství údaj o příjmení před jeho změnou, která nastala z důvodů podle tohoto odstavce, považuje pro účely tohoto zákona za přesný s tím, že současně se použije ustanovení odst. 1 písm. c).

Diplomatický nebo služební pas je neplatný také tehdy, jestliže zanikne důvod, pro který byl vydán. Jiný cestovní doklad na základě mezinárodní smlouvy je neplatný také tehdy, jestliže jeho držitel již nespĺňuje podmínky stanovené touto mezinárodní smlouvou pro jeho vydání.

Zadržení cestovního dokladu

1) Kdo získá cestovní doklad jiného občana, je povinen jej neprodleně odevzdat orgánu příslušnému k jeho vydání, popřípadě matričnímu úřadu, nejbližšímu útvaru policie nebo zastupitelskému úřadu. Tuto povinnost má i ten, kdo má nebo získá cestovní doklad osoby, která zemřela nebo byla prohlášena za mrtvého, popřípadě ten, kdo ohlásil ztrátu nebo odcizení cestovního dokladu, jestliže dosavadní cestovní doklad nalezne nebo jej získá zpět jinou cestou.

2) Orgány uvedené v odstavci 1 mohou zadržet cizí cestovní doklad tomu, kdo nesplnil povinnost jej neprodleně odevzdat. Orgán, který cestovní doklad zadržel, je povinen vydat osobě potvrzení o zadržení cestovního dokladu a bezodkladně zaslat cestovní doklad orgánu příslušnému k jeho vydání s uvedením důvodu jeho zadržení.

(3) Orgán příslušný k vydání cestovního dokladu vrátí držiteli zadržený cestovní doklad do 15 dnů poté, co jej obdržel, pokud cestovní doklad nepozbyl platnosti. Bylo-li rozhodnuto o uložení omezení spočívajícího v zákazu vycestování do zahraničí podle zvláštního právního předpisu, orgán příslušný k vydání cestovního dokladu jej bezodkladně zašle orgánu činnému v trestním řízení příslušnému k jeho odnětí.

Orgán příslušný k projednávání přestupků na úseku cestovních dokladů a policie provádějící kontrolu cestovních dokladů při překračování hranice může zadržet cestovní doklad občanovi, který je podezřelý ze spáchání přestupku na úseku cestovních dokladů. Orgán příslušný k projednávání přestupků nebo policie je povinna vydat občanovi potvrzení o zadržení jeho cestovního dokladu a cestovní doklad bezodkladně zaslat orgánu příslušnému k jeho vydání s uvedením důvodu jeho zadržení.

Přestupky na úseku cestovních dokladů

Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že:

- a. poruší povinnost chránit cestovní doklad před ztrátou, odcizením, poškozením, zničením nebo zneužitím,
- b. neoprávněně provede zápis, změnu nebo opravu v cestovním dokladu,
- c. se úmyslně vyhne nebo se odmítne podrobit kontrole cestovních dokladů při překračování státních hranic České republiky na hraničním přechodu,
- d. při opuštění území České republiky neoprávněně překročí státní hranice bez platného cestovního dokladu,
- e. neprodleně neohlásí poškození, zničení, ztrátu, odcizení nebo zneužití cestovního dokladu,
- f. neodevzdá neplatný cestovní doklad nebo cestovní doklad, který je zaplněn záznamy,
- g. neodevzdá cestovní doklad v případě ohlášení jeho ztráty nebo odcizení, pokud jej poté nalezne nebo získá zpět jiným způsobem,
- h. úmyslně zničí, poškodí, odcizí nebo zneužije cestovní doklad,
- i. poskytne nebo přijme cestovní doklad jako zástavu nebo odebere cestovní doklad při vstupu do objektu nebo na pozemek,
- j. pořídí kopii cestovního dokladu a neprokáže souhlas občana podle § 2 odst. 3, nebo
- k. neoprávněně zpracovává údaje zpracované v nosiči dat s biometrickými údaji.

Cestovní doklady občanů Evropské unie

Jedná se o všechny druhy pasů a průkazů totožnosti občana Evropské unie, na které mohou cestovat na základě zákona a mezinárodní smlouvy.

KONTROLNÍ OTÁZKY

Kontrolní otázky

1. Co se rozumí cestovním dokladem?
2. Vyjmenujte a charakterizujte jednotlivé cestovní doklady ČR.
3. Vysvětlete, kdy je cestovní doklad neplatný a kdy se může stát neplatným.
4. Uveďte důvody pro zadržení cestovního dokladu, a které orgány ho mohou zadržet.

1.4 Cestovní doklady cizinců

Právní úprava

Zákon číslo 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území ČR.

Doklady vydávané cizincům Českou republikou

- a. Za cestovní doklad se pro účely zákona považuje
- b. veřejná listina, která je jako cestovní doklad uznaná Českou republikou,
- c. veřejná listina, která splňuje podmínky podle odstavce 2,

- d. průkaz totožnosti občana Evropské unie,
- e. cizinecký pas s územní platností do všech států světa,
- f. cestovní průkaz totožnosti, nebo
- g. cestovní doklad vydaný Českou republikou na základě mezinárodní smlouvy,
- h. náhradní cestovní doklad Evropské unie,
- i. seznam žáků cestujících na školní výlet v rámci Evropské unie, obsahuje-li

1. fotografie žáků, kteří nejsou schopni se prokázat průkazem totožnosti obsahujícím fotografii, 2. potvrzení členského státu Evropské unie, ve kterém má žák místo bydliště, že žák je oprávněn se do tohoto státu vrátit, a za předpokladu, že členský stát Evropské unie, ve kterém má žák místo bydliště, oznámil České republice, že má seznam žáků uznávat jako cestovní doklad.

2. Za cestovní doklad podle odstavce 1 písm. b) lze pro účely tohoto zákona uznat veřejnou listinu vydanou cizím státem za účelem cestování do zahraničí, pokud z hlediska jejího provedení a jazyka, v němž jsou uvedeny údaje, odpovídá mezinárodním zvyklostem, její územní platnost zahrnuje území a lze z ní zjistit:

- a. údaje o státním občanství cizince,
- b. údaje o jeho totožnosti,
- c. fotografii držitele,
- d. údaj o době platnosti.

Cizí cestovní doklady

Patří mezi ně klasické cestovní doklady vydávané všemi státy světa a jsou to především:

- ✓ Cestovní pas,
- ✓ Diplomatický pas,
- ✓ Služební pas
- ✓ Cestovní doklad vydávaný azylantům
- ✓ Cestovní doklad vydávaný osobám bez státní příslušnosti, apod.

✓ **KONTROLNÍ OTÁZKY**

Kontrolní otázky

1. Vyjmenujte cestovní doklady, které ČR vydává cizincům.
2. Vyjmenujte cizí cestovní doklady.

1.5 Pobyť cizinců na území ČR

Právní úprava

Zákon číslo 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky ve znění pozdějších předpisů

Cizincem se rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, včetně občana Evropské unie.

Druhy pobytů

1. Pobyť občanů EU a jejich rodinných příslušníků na území ČR

- a. Přechodný pobyt.
- b. Trvalý pobyt.

Vstup a pobyt občana EU na území ČR

Přechodný pobyt (§ 87a)

Policie vydá občanu EU na jeho žádost potvrzení o přechodném pobytu na území, pokud občan EU:

- a. hodlá na území pobývat přechodně po dobu delší než 3 měsíce
- b. neohrozil bezpečnost státu nebo závažným způsobem nenarušil veřejný pořádek.

Trvalý pobyt (§ 87g)

Ministerstvo vnitra vydá občanu EU na jeho žádost povolení k trvalému pobytu:

- a. po 5 letech jeho nepřetržitého přechodného pobytu na území
- b. jestliže v době skončení zaměstnání, podnikání nebo jiné výdělečné činnosti dosáhl věku stanoveného pro vznik nároku na starobní důchod nebo pro vznik nároku na starobní důchod před dosažením důchodového věku požádal, pokud tuto činnost vykonával na území posledních 12 měsíců před podáním žádosti o povolení k trvalému pobytu a nepřetržitě na území pobývá po dobu nejméně 3 let.
- c. jestliže skončil zaměstnání podnikání nebo jinou výdělečnou činnost z důvodu vzniku plné invalidity a pobývá na území nepřetržitě po dobu

nejméně 2 let, podmínka doby nepřetržitého pobytu na území neplatí, pokud občanu EU vznikl nárok na plný invalidní důchod z důvodu pracovního úrazu nebo nemoci z povolání.

- d. jestliže je zaměstnán, podniká nebo provozuje jinou výdělečnou činnost na území jiného členského státu EU a zpravidla se každý den nebo alespoň jednou týdně vrací na území, pokud na území dříve nepřetržitě pobýval a současně zde byl zaměstnán, podnikal nebo provozoval jinou výdělečnou činnost po dobu nejméně 3 let.
- e. jde-li o občana EU mladšího 18 let, který byl svěřen do náhradní výchovy rozhodnutím příslušného orgánu.

Vstup a pobyt rodinných příslušníků občanů EU

- a) Přejížděný pobyt**
- b) Trvalý pobyt**

Přejížděný

Rodinný příslušník občana EU, který sám není občanem EU, je povinen podat žádost o vydání povolení k přejížděnému pobytu za podmínky, že hodlá na území pobývat přejížděně po dobu delší než 3 měsíce společně s občanem EU.

Trvalý

- a. po 5 letech jeho nepřetržitého přejížděného pobytu na území,
- b. jestliže pobývá na území nepřetržitě po dobu nejméně 2 let a současně je nejméně jeden rok rodinným příslušníkem občana ČR, který je na území ČR přihlášen k trvalému pobytu, nebo rodinným příslušníkem občana jiného členského státu EU, kterému bylo vydáno povolení k trvalému pobytu na území ČR.

- c. jestliže je pozůstalou osobou po státním občanu ČR, který byl na území přihlášen k trvalému pobytu,
- d. jestliže je pozůstalou osobou po občanu jiného členského státu EU, který na území pobýval za účelem výkonu zaměstnání, podnikání nebo jiné výdělečné činnosti,
 - ✓ a ke dni úmrtí pobýval občan jiného členského státu EU na území nepřetržitě po dobu nejméně 2 let,
 - ✓ k úmrtí občana jiného členského státu EU došlo v důsledku pracovního úrazu nebo nemoci z povolání,
 - ✓ pozbyl státní občanství ČR v důsledku sňatku s tímto občanem jiného členského státu EU nebo nabytím státního občanství.

Vstup a pobyt občanů EHP a Švýcarska

Vůči občanům Norska, Islandu, Lichtenštejnska a Švýcarska je uplatňován stejný režim vstupu a pobytu na území ČR, který se uplatňuje vůči občanům EU.

Občané těchto států mohou žádat o vydání potvrzení o přechodném pobytu nebo o povolení k trvalému pobytu. Jsou jim však vydávány odlišné doklady, než občanům EU (u trvalého pobytu).

2. Pobyt občanů tzv. třetích států

- a. Přechodný pobyt
- b. Trvalý pobyt

Přechodný pobyt

- a) Bez víza.

- b) Na vízum.
 - krátkodobá víza,
 - dlouhodobá víza,
 - diplomatické a zvláštní vízum.
- c) Na základě povolení k dlouhodobému pobytu.
- d) Na výjezdní příkaz.

Přechodný pobyt na území bez víza

- ✓ Stanoví-li tak přímo použitelný právní předpis Evropských společenství.
- ✓ Stanoví-li tak mezinárodní smlouva.
- ✓ Stanoví-li tak vláda svým nařízením.
- ✓ Občan EU.
- ✓ Ve výkonu zabezpečovací detence, vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody.
- ✓ V policejní cele nebo v zařízení pro zajištění cizinců.
- ✓ Cizinec mladší 15 let po dobu hospitalizace.

Přechodný pobyt na vízum

Přechodný pobyt na krátkodobá víza

Vízum se rozumí povolení, které po dobu platnosti opravňuje cizince ke vstupu a pobytu na území a vycestování z území, pokud tento zákon nestanoví jinak.

- ✓ Na udělení víza není právní nárok.
- ✓ Vízum je platné po dobu v něm vyznačenou.
- ✓ Vízum nelze udělit občanu Evropské unie
- ✓ Vízum se považuje za udělené jeho vyznačením.

1. Letištní průjezdní vízum – vízum typu A
2. Vízum k pobytu do 90 dnů – vízum typu C
3. Jednotné schengenské vízum – vízum typu A nebo C udělené smluvním státem, které jeho držitele opravňuje k pobytu i na území jiného smluvního státu.

ad 1) Letištní průjezdní vízum

- ✓ Vyhláška č. 446/2005 Sb., stanovuje okruh cizinců, kteří mohou pobývat v tranzitním prostoru mezinárodního letiště na území ČR pouze na základě uděleného letištního průjezdního víza.
- ✓ Uděluje zastupitelský úřad na žádost cizince, který z důvodu čekání na letecký spoj je nucen pobývat v tranzitním prostoru mezinárodního letiště na území.
- ✓ Letištní průjezdní vízum platí pro průjezd přes mezinárodní tranzitní prostory letišť nacházejících se na území členských států.

ad 2) Vízum k pobytu do 90 dnů

Vízum k pobytu do 90 dnů uděluje na žádost cizince zastupitelský úřad.

Doba platnosti víza k pobytu do 90 dnů se stanoví podle předpokládaného počtu cest na území, nejdéle však na 2 roky.

Vízum k pobytu do 90 dnů opravňuje k pobytu na území po dobu v něm uvedenou. Celková doba pobytu na území nesmí překročit 3 měsíce v průběhu půl roku.

ad 3) Jednotné schengenské vízum

a. Jednotné schengenské vízum vydané Českou republikou.

Celková doba pobytu cizince na území smluvních států nesmí překročit 3 měsíce v průběhu 6 měsíců ode dne prvního vstupu na území těchto států.

b. Jednotné schengenské vízum vydané jiným smluvním státem

Jednotné schengenské vízum vydané jiným smluvním státem opravňuje cizince k pobytu na území po dobu v něm vyznačenou, pokud z jeho územní platnosti není ČR vyloučena.

Přechodný pobyt na území na dlouhodobé vízum

Vízum k pobytu nad 90 dnů – vízum typu D.

Přechodný pobyt na území na diplomatické a zvláštní vízum

Diplomatické a zvláštní vízum uděluje ZÚ.

Diplomatické vízum nebo zvláštní vízum prohlašuje za neplatné Ministerstvo zahraničních věcí.

Trvalý pobyt

1. Povolení k trvalému pobytu

- a. Bez podmínky předchozího nepřetržitého pobytu.
- b. Po 4 letech nepřetržitého pobytu.
- c. Po 5 letech nepřetržitého pobytu.

2. Rozhodnutí příslušného orgánu o svěření tohoto cizince do náhradní výchovy.

KONTROLNÍ OTÁZKY

Kontrolní otázky

1. Kdo se rozumí cizincem?
2. Vyjmenujte a charakterizujte jednotlivé druhy pobytu.
3. Co se rozumí vízem, a vyjmenujte jednotlivá víza vydávané ČR?

1.6 Azyl a dočasná ochrana

Právní úprava

Zákon číslo 325/1999 Sb. o azylu.

Zákon číslo 221/2003 Sb. o dočasné ochraně.

Problematika azylu

Zákon upravuje:

- a. podmínky vstupu a pobytu cizince, který projeví úmysl požádat Českou republiku o mezinárodní ochranu formou azylu nebo doplňkové ochrany na území České republiky, a pobyt azylanta nebo osoby požívající doplňkové ochrany na území 1,
- b. řízení o udělení mezinárodní ochrany formou azylu nebo doplňkové ochrany a řízení o odnětí azylu nebo doplňkové ochrany,

- c. práva a povinnosti žadatele o udělení mezinárodní ochrany, azylanta a osoby požívající doplňkové ochrany na území,
- d. působnost Ministerstva vnitra, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Policie České republiky v této oblasti státní správy,
- e. státní integrační program,
- f. azylová zařízení.

Základní pojmy

Bezpečnou zemí původu se rozumí stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště:

- a. v němž státní moc dodržuje lidská práva a je způsobilá zajistit dodržování lidských práv a právních předpisů,
- b. který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo 14a,
- c. který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách,
- d. který umožňuje činnost právníckým osobám, které dohlížejí nad stavem dodržování lidských práv.

Bezpečnou třetí zemí se rozumí stát jiný než stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, ve kterém cizinec pobýval před vstupem na území a do kterého se může tento cizinec vrátit a požádat o udělení postavení uprchlíka podle mezinárodní smlouvy, aniž by byl vystaven pronásledování, mučení, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu.

První zemí azylu se rozumí stát jiný než stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství, stát jiný než stát jejího posledního trvalého bydliště,

ve kterém cizinec pobýval před vstupem na území, udělil-li mu tento jiný stát postavení uprchlíka podle mezinárodní smlouvy, může-li cizinec této ochrany nadále požívat a může-li se cizinec do tohoto jiného státu bezpečně vrátit.

Žadostí o udělení mezinárodní ochrany se rozumí žádost podaná cizincem, u kterého lze předpokládat, že usiluje o získání azylu nebo doplňkové ochrany v České republice.

Žadatelem o udělení mezinárodní ochrany se pro účely zákona rozumí cizinec, který požádal Českou republiku o mezinárodní ochranu, nebo cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v jiném členském státě Evropské unie, je-li Česká republika příslušná k jejímu posuzování. Postavení žadatele má po dobu řízení o udělení mezinárodní ochrany a po dobu soudního řízení o žalobě proti rozhodnutí ministerstva podle zvláštního právního předpisu, má-li tato žaloba odkladný účinek.

Azylantem se rozumí cizinec, kterému byl podle tohoto zákona udělen azyl, a to po dobu platnosti rozhodnutí o udělení azylu.

Osobou požívající doplňkové ochrany se rozumí cizinec, který nesplňuje důvody pro udělení azylu podle tohoto zákona, ale byla mu udělena doplňková ochrana, a to po dobu platnosti rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany.

Za pronásledování se pro účely zákona považuje:

- ✓ závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna státními orgány, stranami nebo organizacemi ovládajícími stát nebo podstatnou část jeho území ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství.
- ✓ za pronásledování se považuje i jednání soukromých osob podle věty první, pokud lze prokázat, že stát, strany nebo organizace, včetně mezinárodních organizací, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Cizinec je oprávněn učinit prohlášení o mezinárodní ochraně:

a. policii

- ✓ na hraničním přechodu,
- ✓ v přijímacím středisku,
- ✓ na inspektorátu cizinecké policie za podmínky, že se dostavil dobrovolně, nebo
- ✓ v zařízení pro zajištění cizinců, s výjimkou cizince zajištěného za účelem jeho předání nebo průvozu podle mezinárodní smlouvy nebo právního předpisu Evropských společenství anebo

b. ministerstvu, je-li hospitalizován ve zdravotnickém zařízení nebo vykonává zabezpečovací detenci, vazbu anebo trest odnětí svobody.

Důvody udělení azylu

Azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec:

- a. je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo
- b. má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Azyl za účelem sloučení rodiny

Rodinnému příslušníkovi azylanta, jemuž byl udělen azyl podle § 12 nebo § 14, se v případě hodném zvláštního zřetele udělí azyl za účelem sloučení rodiny, i když v řízení

o udělení mezinárodní ochrany nebude v jeho případě zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12.

Rodinným příslušníkem se pro účely sloučení rodiny rozumí

- a. manžel nebo partner azylanta,
- b. svobodné dítě azylanta mladší 18 let,
- c. rodič azylanta mladšího 18 let, nebo
- d. zletilá osoba odpovídající za nezletilou osobu bez doprovodu podle

Předpokladem udělení azylu za účelem sloučení rodiny manželů azylanta je trvání manželství před udělením azylu azylantovi. Předpokladem udělení azylu za účelem sloučení rodiny partnerovi azylanta je trvání partnerství před udělením azylu azylantovi.

Humanitární azyl

Jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

Doklady azylantů:

- ✓ průkaz žadatele o udělení mezinárodní ochrany,
- ✓ průkaz povolení k pobytu azylanta,
- ✓ průkaz oprávnění k pobytu osoby požívající doplňkové ochrany,
- ✓ cestovní doklady

Cestovní doklad

Azylantovi vydá ministerstvo na žádost cestovní doklad, který je veřejnou listinou. Cestovní doklad se vydá v českém jazyce a ve dvou cizích jazycích podle mezinárodních zvyklostí, tzv. Cestovní doklad vydaný na základě Úmluvy z 28. 7. 1951 – „Travel document“.

Cestovní průkaz totožnosti

Cestovní průkaz totožnosti vydá na žádost azylanta, nebo osoby požívající doplňkové ochrany, kteří pozbyli v zahraničí cestovní doklad, zastupitelský úřad za účelem návratu azylanta nebo osoby požívající doplňkové ochrany do České republiky.

KONTROLNÍ OTÁZKY

Kontrolní otázky

1. Co se rozumí bezpečnou zemí původ, azylantem a žadatelem o azyl
2. Vyjmenujte a charakterizujte jednotlivé druhy azylu
3. Vyjmenujte důvody pro udělení azylu
4. Vyjmenujte doklady azylantů

Problematika dočasné ochrany

Dočasná ochrana se používá v naléhavých případech jako odpověď na příchod skupin uprchlíků. Osobu, která o ni žádá, označuje zákon za žadatele o dočasnou ochranu. Jakmile tuto ochranu cizinec získá, hovoříme o něm jako o osobě požívající dočasnou ochranu.

Dočasná ochrana je přechodné opatření, na které by mělo navazovat dlouhodobé řešení problému. Většina programů dočasné ochrany nabízí ochranu každé osobě, která uprchla z oblasti obecně rozšířeného konfliktu, popřípadě z oblasti, ve které jsou závažně porušována lidská práva. Dočasná ochrana by už z definice neměla trvat věčně.

Důležité je, že na rozdíl od žadatelů o azyl nemusí žadatelé o dočasnou ochranu prokazovat individuální pronásledování.

Česká republika aplikuje zákon o dočasné ochraně v koordinaci s ostatními státy EU, protože v rámci Evropy je dočasná ochrana vyhlášována centrálně, Rada EU ji vyhlášíje jednotně pro cizince z určité země.

Důvody pro udělení dočasné ochrany

Dočasná ochrana je udělována osobám, které prchájí ze země původu:

- ✓ před ozbrojeným konfliktem,
- ✓ před občanskou válkou nebo stálým násilím, před živelnou pohromou,
- ✓ z důvodu soustavného nebo hromadného porušování lidských práv apod.

Základní znak = časově omezené poskytování ochrany.

Pokud cizinec získá tuto dočasnou ochranu, pak se na něj hledí jako na cizince s uděleným trvalým pobytem, a to po celou dobu trvání dočasné ochrany. Může vykonávat zaměstnání, podnikat i studovat, je i účastníkem veřejného zdravotního pojištění.

Prokazování totožnosti: průkazem žadatele o poskytnutí dočasné ochrany, průkazem cizince požívajícího dočasné ochrany.

Kontrolní otázky

1. Co se rozumí dočasnou ochranou?
2. Jaké jsou důvody pro udělení dočasné ochrany?

1.7 Právo Evropské unie a schengenské acquis (schengenské právo)

Proces Evropské integrace

Hovoříme-li o evropské integraci, máme na mysli především integraci hospodářskou. Jedná se o proces spojený s odstraňováním bariér, které ztěžují obchodní styky. V souvislosti s tím dochází ke slučování doposud oddělených národních trhů a ke vzniku většího trhu, který přináší výhody všem zúčastněným státům, aniž by zanikla jejich suverenita.

Integrační proces prochází následujícími fázemi vývoje:

1. **Pásmo volného obchodu** – volný pohyb zboží
2. **Celní unie** – odstranění celních bariér
3. **Společný trh** – volný pohyb pracovních sil
4. **Hospodářská a měnová unie** – jednotný vnitřní trh, jednotná měna, centrální banka
5. **Politická unie** – je nejvyšší fází integračního procesu

Evropské právo

Evropským právem rozumíme systém práva zahrnující právo Evropských společenství (ES) a právo Evropské unie (EU).

Právo Evropských společenství

Je označováno též jako komunitární právo a je systémem nadstátního (národního) práva. Evropská společenství získala od členských států pravomoc vytvářet vlastní právní normy platné nejen pro tyto státy, ale i vnitrostátní subjekty těchto států (fyzické a právnické osoby). Právní akty vydávají orgány ES/EU. Komunitární právo má přednost před národním právem, včetně národních ústav členských států. Dojde-li ke střetu práva ES s národním právem, má komunitární právo vždy přednost.

Právo Evropské unie

Je označováno též jako unijní právo a upravuje otázky II. a III. pilíře EU (společná zahraniční politika a bezpečnostní politika, policejní a soudní spolupráce ve věcech trestních).

Právní akty unijního práva musí být každým členským státem přijaty v rámci národního legislativního práva (tzv. implementace práva EU do národního práva).

Historický vývoj evropské integrace (stručný přehled)

1946 -19.12. vystupuje v Curychu Winston Churchill s požadavkem na sjednocení Evropy, s s bodem, který zahrnoval francouzsko-německé usmíření.

1951 – Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko a Německo podepisují v Paříži Smlouvu o založení Evropských společenství uhlí a oceli (ESUO).

1952 – Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli

1957 – v Římě je podepsána členskými zeměmi ESUO Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství (EHS) a Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii (ESAE nebo EUROATOM) – tzv. Římské smlouvy.

1960 – Stockholm – podepsána Dohoda o ustavení Evropského sdružení volného obchodu (ESVO) mezi Spojeným královstvím, Irskem, Dánskem, Norskem, Portugalskem, Rakouskem, Švédskem a Švýcarskem.

1985 – 14.6. v lucemburském Schengenu je po jednání mezi Francií, Německem, Belgií, Nizozemskem a Lucemburskem podepsána první Schengenská dohoda o postupném odstranění kontrol na společných hranicích.

1990 – v Schengenu byla mezi signatářskými státy Schengenské dohody z r. 1985 sjednána Schengenská prováděcí úmluva (SPÚ).

1992 - 7.2. v Maastrichtu podepsána Smlouva o Evropské unii tzv. Maastrichtská smlouva. Podle Maastrichtské smlouvy je struktura EU vybudována na třech základních pilířích:

I. pilíř EU - tvoří tři dosavadní Evropská společenství (ESUO, EUROATOM a EHS). Maastrichtskou smlouvou však bylo EHS změněno na Evropské společenství (ES).

II. pilíř EU – je společná zahraniční a bezpečnostní politika, která zahrnuje všechny otázky mající vztah k bezpečnosti EU.

III. pilíř EU – tvořila spolupráce v oblasti justice a vnitřních věcí.

1993 – Maastrichtská smlouva vstupuje v platnost.

1996 – Česká republika žádá o vstup do EU.

1997 – na summitu v Amsterdamu vyslovuje Evropská rada souhlas se smlouvou pozměňující Maastrichtskou smlouvu.

Na základě této smlouvy došlo ke změně struktury EU, do I. pilíře jsou převedeny otázky související se zrušením kontrol osob na vnitřních hranicích členských států EU, přistěhovalectví, víz, azylu a soudní spolupráce v občanskoprávních věcech. Obsahem III. pilíře tak zůstává policejní a soudní spolupráce ve věcech trestních.

2001 – na závěr summitu v Nice je podepsána smlouva – rozšíření EU o deset nových členských zemí.

2002 – končí platnost Smlouvy o Evropském společenství uhlí a oceli.

2003 – EU v Athénách podepisuje Smlouvy o přistoupení České republiky a dalších devíti států k EU.

2004 – 1.5. Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko se stávají členy EU.

Čtyři základní svobody

Poprvé o těchto svobodách hovoří Smlouva o založení EHS (1957).

K naplnění základních ekonomických svobod tak přistupuje zavedení jednotné měny členských států, včetně emise bankovek a mincí eura od 1. 1. 2002.

1. Volný pohyb zboží – znamená možnost vstupu jakéhokoliv druhu zboží vyrobeného v jakékoliv členské zemi na trh v ostatních členských zemích bez ohledu na charakter výrobku a bez jakýchkoliv překážek.

2. Volný pohyb osob – obsahem práva volného pohybu osob je právo občanů členských zemí ES:

- ✓ právo ucházet se o nabízené zaměstnání v kterékoliv členské zemi s výjimkou zaměstnání ve veřejné správě
- ✓ právo pohybovat se za tímto účelem volně po území členských států
- ✓ právo pohybovat se za účelem zaměstnání
- ✓ právo zůstat i po skončení zaměstnání v kterékoliv členské zemi
- ✓ právo využívat bez diskriminace všech sociálních práv

- ✓ právo zvolit si, ve které členské zemi chci pracovat a žít
- ✓ právo v kterékoliv členské zemi nabývat majetek

Toto právo se vztahuje i na rodinné příslušníky, včetně těch, kteří nejsou občany EU.

3. Volný pohyb služeb - znamená, že služby lze nabízet a poskytovat přes hranice členského státu po celém území ES bez zvláštního povolení hostitelské země. (doprava, bankovníctví, i tzv. svobodných povoláních).

4. Volný pohyb kapitálu znamená odstranění všech překážek kapitálového a platebního styku mezi členskými státy, neexistují překážky dovozu a vývozu měn. Volný pohyb kapitálu je předpokladem a podmínkou realizace volného pohybu zboží, osob a služeb.

Organizační struktura Evropských společenství a Evropské unie

Hlavní orgány s rozhodovací pravomocí se nazývají instituce ES. Patří sem Evropský parlament, Rada, Komise, Soudní dvůr se Soudem prvního stupně a Účetní dvůr.

Evropská rada (European Council)

Je vrcholným orgánem EU. Vytvořila se z vrcholných setkání hlav států a vlád členských zemí ES. Zasedání se účastní též ministři zahraničních věcí.

Rada Evropské unie (Council of European Union)

Je kolektivním orgánem složeným ze zástupců vlád členských zemí. Je rozhodující institucí EU se zákonodárnými a výkonnými pravomocemi.

Evropský parlament (European Parliament)

Je kolektivním permanentním orgánem zastupujícím zájmy občanů EU.

Evropská komise (European Commission)

Je nezávislým kolektivním výkonným orgánem EU, chránícím společné zájmy celého společenství.

Evropský soudní dvůr

Je hlavním soudním orgánem ES a EU. Disponuje nejvyšší a současně jedinou soudní mocí ve všech otázkách práva Společenství. Hlavním úkolem je kontrola aplikace práva ES.

Evropský účetní dvůr

Je orgánem, který chrání zájmy evropských daňových poplatníků, kontroluje, zda EU vydává finanční prostředky podle schválených rozpočtových pravidel a pro účely, na něž byly určeny.

Evropská centrální banka

Je orgánem EU s právní subjektivitou, jehož hlavní funkcí je zabezpečování jednotné měnové politiky.

Hospodářský a sociální výbor

Je poradním orgánem Rady a Komise zastupujícím zájmy hospodářských a sociálních subjektů v ES.

Výbor regionů

Je poradním orgánem Rady a Komise, který zprostředkovává stanoviska regionální a místní samosprávy členských států.

Výbor pro zaměstnanost

Je poradním orgánem ES s podobným postavením jako Hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů. Jeho úkolem je monitorovat stav zaměstnanosti.

Evropský ombudsman

Je jmenován Evropským parlamentem. Úkolem je vyšetřovat případy špatné správy v institucích a orgánech ES. Právo podat stížnost ombudsmanovi má kterýkoliv občan EU nebo kterákoliv fyzická a právnická osoba s pobytem nebo sídlem na území EU.

Symbole Evropské unie

Evropská vlajka není pouze symbolem Evropské unie, ale i evropské jednoty a identity v širším smyslu. Kruh zlatých hvězd představuje solidaritu a spolupráci mezi evropskými národy. Počet hvězd nemá žádnou souvislost s počtem členských států. Hvězd je dvanáct, protože toto číslo tradičně symbolizuje dokonalost, úplnost a jednotu. Počet hvězd zůstane tedy stejný bez ohledu na další rozšiřování EU.

Evropská hymna. V roce 1972 přijala Rada Evropy za svou hymnu závěrečnou větu Deváté symfonie (chorální) d moll, op. 125 Ludvíka Van Beethovena z roku 1823, ve které skladatel zhudebnil Schillerovu báseň Ódu na radost (An die Freude). Dirigent Herbert Von Karajan byl požádán, aby zkomponoval tři aranžmá Ódy - pro piano, pro dechové nástroje a pro symfonický orchestr. Karajanem upravenou skladbu přijali v roce 1985 hlavy států a předsedové vlád zemí EU za oficiální hymnu Unie.

Heslo Evropské unie se začalo používat s počátkem nového tisíciletí.

"Jisti si tím, že Evropa, »Jednotná v rozmanitosti«, jim (evropským národům) poskytuje nejlepší možnosti k tomu, aby při zachování práv každého jedince a s vědomím své odpovědnosti vůči budoucím generacím a této planetě mohly pokračovat ve velkém dobrodružství, které z ní činí mimořádný prostor pro naději lidstva. "stojí v preambuli Smlouvy o Ústavě pro Evropu. Článek I-8 Smlouvy pak toto heslo zmiňuje mezi symboly EU. I když Smlouva nebyla nakonec v této podobě ratifikována, heslo se vžilo jako motto Evropské unie.

Evropská měna - Euro (EUR nebo E) je společná měna Evropské unie, která je postupně zaváděná členskými zeměmi Unie. Euromince i eurobankovky byly do oběhu uvolněny 1. ledna 2002. Do současné doby euro zavedlo 16 členských států EU: Belgie,

Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Lucembursko, Malta, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko a Španělsko. Euro dále užívají čtyři evropské mikrostáty, které mají měnovou unii s členskými státy EU (Andorra, Monako, San Marino a Vatikán), a také Černá Hora a bývalá srbská provincie Kosovo.

Den Evropy. Za Den Evropy je považován 9. květen 1950, kdy tehdejší francouzský ministr zahraničí Robert Schuman navrhl vytvoření organizace, jež by dohlížela na uhlí a ocelářský průmysl evropských zemí a koordinovala jejich aktivity. Právě Schumanova deklarace se stala impulsem k poválečné spolupráci evropských vlád a základním stavebním kamenem pro pozdější vznik Evropské unie.

KONTROLNÍ OTÁZKY

Kontrolní otázky

1. Co se rozumí Evropským právem?
2. Vysvětlete proces Evropské integrace.
3. Co tvoří tři základní pilíře EU?
4. Charakterizujte čtyři základní svobody.
5. Uveďte strukturu EU a charakterizujte její hlavní orgány.
6. Vyjmenujte symboly EU.

Schengenské dohody (Schengenské acquis)

Pojem Schengenské acquis se objevuje v souvislosti s Protokolem o začlenění schengenského acquis do rámce EU.

Jedná se zejména o Schengenskou dohodu z roku 1985, Schengenskou prováděcí úmluvu z roku 1990, protokoly a dohody o přistoupení nových států k schengenskému systému. Dále sem patří prohlášení a rozhodnutí bývalého Výkonného výboru a dalších subjektů.

Součástí schengenského acquis jsou i navazující odvozené právní akty ES a EU, např. týkající se držení zbraní, pobyt s vízem pro dlouhodobý pobyt, posouzení žádosti o azyl.

Obsah Schengenské prováděcí úmluvy (SPÚ) v době vzniku.

SPÚ z roku 1990 se skládá z 8 hlav a 142 článků.

Hlava I – vymezení pojmů

Hlava II – Rušení kontrol na vnitřních hranicích a pohyb osob

Hlava III – Policie a bezpečnost

Hlava IV – Schengenský informační systém (SIS)

Hlava V – Přeprava a pohyb zboží

Hlava VI – Ochrana osobních údajů

Hlava VII – Výkonný výbor

Hlava VIII – Závěrečná ustanovení

Základní pojmy SPÚ

Vnitřní hranice = společné pozemní hranice smluvních stran, jakož i letiště pro interní lety a jejich námořní přístavy pro pravidelná přepravní spojení výhradně z a do přístavů nacházejících se na území smluvních stran, bez přerušování plavby v přístavech ležících mimo území smluvních stran.

Vnější hranice = hranice smluvních stran na pevnině i na moři, jakož i jejich letiště a námořní přístavy, které nejsou vnitřními hranicemi

Interní letecká linka = letecká linka začínající a končící výhradně na území smluvních stran bez přistání na území třetího státu.

Třetí stát = stát, který není smluvní stranou.

Cizinec = osoba, která není státním občanem žádného z členských států ES.

Hraniční kontrola = kontrola prováděná na hranicích výhradně jako reakce na zamýšlené překročení hranic bez ohledu na jiné záměry.

Dopravce = fyzická osoba provozující profesionálně přepravu osob vzdušnou, vodní nebo pozemní cestou.

Žadatel o azyl = cizinec, který ve smyslu této úmluvy podal žádost o azyl, o které dosud nebylo s konečnou platností rozhodnuto.

Orgány a instituce policejní spolupráce

Nejdůležitější institucí policejní spolupráce v rámci EU je Evropský policejní úřad EUROPOL.

O jeho zřízení bylo rozhodnuto Maastrichtskou smlouvou, která zároveň definovala jeho hlavní úkol – evidence a výměna policejních informací. **Česká republika je členem od 1. 11. 2004**

Cílem EUROPOLU je účinná spolupráce členských zemí proti nejzávažnějším formám organizovaného zločinu.

Úkoly EUROPOLU

- ✓ Usnadnění výměny operativních informací mezi členskými státy
- ✓ Získávání, shromažďování a analýza zpravodajských informací

- ✓ Bezodkladné oznamování informací členskými státy
- ✓ Podpora vyšetřování v členských státech
- ✓ Udržování počítačového systému výměny informací
- ✓ Poskytování odborných konzultací

Personál Europolu se skládá z policistů, administrativních pracovníků a odborného personálu ze všech členských zemí. V každém členském státě je Národní jednotka Europolu.

Další orgány

OLAF – Evropský úřad pro potírání podvodných jednání

CEPOL – Evropská policejní akademie

AEPC – Asociace Evropských policejních škol

SIRENE – komunikační a informační centrum o záznamech uložených v SIS.

Významným institutem a nástrojem justiční a policejní spolupráce je:

Evropský zatýkáč rozkaz - eurozatykač (EZR), což je rozhodnutí vydané justičním orgánem členského státu s cílem zatknout a předat požadovanou osobu jiným členským státům za účelem trestního stíhání nebo výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody.

Mezinárodní terorismus

Jako terorismus jsou chápány akty takřka vždy násilné, nepředvídatelné, obvykle zaměřené na civilisty, vedoucí k vytvoření atmosféry strachu za účelem dosažení politických cílů. Teroristické metody používají skupiny ultrapravicové, ultralevicové, náboženské, národnostně vymezené či revolucionářské. V případě, že jsou k páčání terorismu používány armáda, policie či další státní složky, hovoříme o „státním terorismu“.

Mezinárodní terorismus má různé motivy. Známe především terorismus vedený s cílem získat nezávislost, případně terorismus separatistický (jedná-li se o hnutí, která se tímto způsobem pokoušejí osvobodit z koloniálního útlaku, vytvořit nezávislý stát, či se připojit ke státu jinému, než je ten, k němuž patří). Terorismus vedený snahou o nezávislost je svou povahou vždy i mezinárodní, protože své akce přenáší i mimo hranice území, jež je předmětem střetnutí.

Teror lze tedy definovat jako záměrnou hrozbu násilím, či jeho použití vůči civilnímu cíli za účelem dosažení politického cíle. Podle této definice tak útoky na vojenské cíle nejsou terorem.

Mezinárodní spolupráce boje proti terorismu

Mezinárodní terorismus v posledních desetiletích dosáhl kvalitativního posunu ve vytváření mezinárodně propojených struktur. Mezinárodní společnosti se již několik desetiletí víceméně úspěšně snaží spojit své síly v boji proti tomuto fenoménu. To byl také hlavní důvod, proč OSN od 60. let přijala řadu úmluv, které umožnily podstatně zdokonalit mezinárodní spolupráci v této oblasti tím, že určily její legislativní rámec. Až dosud bylo přijato 13 hlavních mezinárodních konvencí, které vymezily odpovědnost a závazky jednotlivých států v oblasti trestního práva hmotného (závazek kriminalizovat předmětná jednání) i v oblasti mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech, a přispěly tak k vyšší koordinaci spolupráce. Většina těchto konvencí byla podepsána a následně ratifikována i vládami České republiky. V rámci OSN pokračují diskuse o textu návrhu Obecné úmluvy OSN o boji proti mezinárodnímu terorismu (UN Comprehensive Convention on Combatting International Terrorism).

Několik mezinárodních úmluv v oblasti boje proti terorismu bylo sjednáno i v rámci Rady Evropy (zejm. Evropská úmluva o potlačování terorismu a Evropská úmluva o prevenci terorismu).

Rozdělení terorismu

- ✓ Vnitřní.
- ✓ Státní.
- ✓ Revoluční.
- ✓ Mezinárodní.
- ✓ Separatistický.
- ✓ Globální.
- ✓ Etnický.
- ✓ Informační.

Mezi nejznámější teroristické organizace (podle západního pojetí) patří, či patřily:

- ✓ **Hizballáh** (Íránem podporované palestinské protiizraelské hnutí působící v jižním Libanonu).
- ✓ **Hamás (čti Chamás)** - palestinská militantní organizace, odmítající uznání Izraele a používající vůči němu teroristických útoků. Na území palestinské samosprávy působí jako politická strana, buduje zde veřejné statky a zajišťuje jejich chod).
- ✓ **Fatáh** (pouze ozbrojené křídlo) (palestinská organizace, protivník Hamasu).
- ✓ **Islámský džihád** (extremistická teroristická skupina, jež se odštěpila od egyptského Muslimského bratrstva).

- ✓ **Al-Kájdá** (světová teroristická organizace, včele s Ajmánem Zavahrím usiluje o zničení Západu a vytvoření celosvětové islámské republiky).
- ✓ **ETA** (španělská teroristická organizace, usilující o odtržení Baskicka).
- ✓ **GIA**.
- ✓ **RUF**.
- ✓ **IRA** (severoírská teroristická organizace, usilující o sjednocení Irska) – dnes oficiálně rozpuštěna a odzbrojena.

✓ **KONTROLNÍ OTÁZKY**

Kontrolní otázky

1. Co se rozumí schengenským acquis?
2. Vyjmenujte obsah schengenské prováděcí úmluvy (SPÚ).
3. Charakterizujte základní pojmy SPÚ.
4. Co je EUROPOL a jaké plní úkoly?
5. Co je evropský zatýkací rozkaz?
6. Co je terorismus a jeho druhy?
7. Vyjmenujte nejznámější teroristické organizace.
8. V čem spočívá mezinárodní spolupráce v boji proti terorismu?

Literatura

Zákon č. 329/1999 Sb. o cestovních dokladech; Zákon č. 328/1999 Sb. o občanských průkazech; zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky; zákon č. 325/1999 Sb. o azylu; zákon č. 221/2003 Sb. o dočasné ochraně; J. Lehký, Mezinárodní právo veřejné a evropské právo, Holešov, září 2004; J. Lehký, Evropské právo pro cizineckou a pohraniční policii, Holešov září 2003; Schengenský hraniční kodex; Schengenská příručka; internetové stránky <http://cs.wikipedia.org/wiki/Terrorismus> . R. Marcin, Schengenské dohody, Holešov 2006.